

Täysistunto

Torstai 9.9.2021 klo 16.01—18.33

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta

Hallituksen esitys HE 115/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Kuten äsken, lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.30 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Toivotan aluksi oikein hyvää syksyn aloitusta meille kaikille.

Ajoneuvoliikenteen on oltava turvallista ja sujuvaa niin kotimaassa kuin rajat ylittävästi. Jotta liikenteen sujuvuus voidaan Euroopan laajuisesti varmistaa, on tärkeää hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet. Osassa Euroopan maita on käytössä sähköisiä tietulleja. Euroopan unionin tavoitteena on, että jäsenvaltioiden tietullit olisivat yhteentoimivia ja seuraisivat tekniikan uusinta kehitystä. Tällä hetkellä tietullijärjestelmien heikko yhteentoimivuus aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia ja rasitteita niin eurooppalaisille autoilijoille kuin viranomaisillekin.

EU:ssa on nyt annettu uusi direktiivi, jolla pyritään korjaamaan sähköisiä tietulleja koskevan sääntelyn puutteita. Tämä uudistettu direktiivi tuo mukanaan uutta, pääosin melko lailla teknistä sääntelyä. Direktiivi ei kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita ottamaan tietulleja käyttöön. Siitäkin päätetään jatkossa kansallisesti. On kuitenkin huomattava, että direktiivin merkitys joissain jäsenvaltioissa voi olla suuri. Hyvin toimivat sähköiset tietullit voivat vähentää kansainvälisten maantieliikenteen harjoittajien hallinnollisia kustannuksia.

Hallitus on antanut esityksen uudeksi laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta, ja tällä esityksellä pantaisiin kansallisesti täytäntöön tuo edellä mainittu direktiivi. Vaikka esitys ei tuo mukanaan käytännön muutoksia, meidän täytyy kuitenkin EU:n jäsenvaltiona huolehtia direktiivin täytäntöönpanosta. Meillähän on Suomessa ollut voimassa samanniminen laki jo vuodesta 2014. Tätä lakia ei tietenkään ole käytännössä koskaan sovellettu, koska Suomessa ei ole käytössä sähköisiä tietulleja. Nyt annetulla esityksellä tehtäisiin tähän lainsäädäntöön direktiivin edellyttämät muutokset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tällä ehdotuksella täytämme EU-oikeudelliset velvoitteemme, ja luotan, että tämä myös sisäistetään valiokunnan käsittelyssä. [Puhemies koputtaa] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kärnä.

17.33 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä. Tämä on varmasti perusteltu lakiehdotus, joka ei varmaankaan suuria poliittisia intohimoja valiokuntakäsittelyssä herätä.

Mutta olisin tässä yhteydessä kysynyt siitä, kun meillä on tässä maassa keskusteltu todella pitkään niin sanotusta vinjettimaksusta ulkolaiselle raskaalle liikenteelle ja valmistelukin oli viime hallituskaudella jo varsin pitkällä mutta sitä ei toteutettu. Ainakin tuolla kotimaakunnassani Lapissa koemme kyllä hivenen epäoikeudenmukaiseksi sen, että esimerkiksi norjalaiset rekat käyttävät Lapin tiestöä jopa maansisäiseen liikenteeseen maksamatta siitä mitään korvausta. Olisin kysynyt ministeriltä: onko tähän asiaan liittyen mitään viireillä, ja saammeko ulkolaiselle rekkaliikenteelle mahdollisesti jonkuntyyppisen tienkäyttömaksun, jolloin he sitten osallistuisivat tähän meidän tiestömme ylläpitoon, eivät pelkäs­tään sen tiestön kuluttajina vaan myös sitten maksajina?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka.

17.34 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kärnälle tästä kysymyksestä. Tämä vinjettiasiahan on ollut sellainen, joka on pohdittut­anut todella paljon sekä liikenne- ja viestintäministeriössä että myös koko valtioneuvoston tasolla paitsi tällä hallituskaudella myöskin edellisellä, jolloin aivan loppuvii­voilla tuo vinjettiesitys sitten saapui lopulta valtiovarainvaliokuntaan, mutta siinä oli niin merkittäviä EU-oikeudellisia ongelmia, että se ei tunnetuista syistä sitten siitä pystynyt etenemään.

Tämä nyt käsillä oleva lakiesitys ei myöskään tarkoita sitä, että alettaisiin valmistella kansallista vinjettijärjestelmää, niin tietoinen kuin olenkin varsinkin Käsivarrentien, tien 21, vaikeuksista, joita tällä tiellä tapahtuu, siis suistumisia sadoittain joka vuosi — se on aivan sietämätön tilanne, ja toivon, että löydämme joitain ratkaisuja siihen. Tämän direktiivin kansallinen täytäntöönpano ja kansallisen vinjettijärjestelmän valmistelu olisivat siis täysin toisistaan riippumattomia asioita, ja täytyy tietysti muistaa, että jos sitten tämmöiseen vinjettiin mennään, niin se valmisteluvastuu kuuluu valtiovarainministeriölle. Toki­han tämän esityksen säännökset voidaan ja varmaan pitääkin ottaa huomioon sitten tällai­sessä valmistelussa ja toimeenpanossa.

Viime kesänähän saatiin päätökseen nämä vuosikausia kestäneet neuvottelut vinjettidi­rektiivin uudistamisesta. Siinähan tavoiteltiin näitten vinjettien eli aikaperusteisien tiemak­sujen alasajoa, mutta tämä saavutti jäsenmaissa erittäin laajaa vastustusta. Silloisen kom­promissin tuloksena sitten vinjettejä voidaan ottaa käyttöön tämän direktiivin voimaantulos­ta vielä kahdeksan vuoden siirtymäajalla, ja sen jälkeen vinjettejä voidaan kantaa poik­keussäännöksiin, perustelluissa tapauksissa komission notifiointilla. Eli toisin sanoen es­tettä viisaalle ratkaisulle ei ole, mutta sitä viisautta ei ole löytynyt. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2021 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.